

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.02>

Кудря О. В.
м. Полтава, Україна
pnpu174@gmail.com

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДИДАКТИЧНИХ ПРОЄКТІВ

Анотація. У статті розкрито сутність практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів технологій до розробки і реалізації дидактичних проєктів. Уточнено зміст поняття дидактичного проєкту, визначено педагогічні умови та етапи підготовки студентів до такої діяльності. Наголошено на значенні інтеграції теоретичної, методичної й практичної складових професійної освіти для формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

Ключові слова: майбутній вчитель технологій, дидактичний проєкт, проєктна діяльність, професійна підготовка, технологічна освіта, професійна компетентність.

Abstract. The article reveals the essence of practice-oriented training of future technology teachers for the development and implementation of didactic projects. The content of the concept of a didactic project is clarified, and the pedagogical conditions and stages of preparing students for such activity are identified. The importance of integrating the theoretical, methodological, and practical components of professional education for the formation of the professional competence of the future technology teacher is emphasized.

Keywords: future technology teacher, didactic project, project activity, professional training, technological education, professional competence.

Розвиток освіти в Україні на сучасному етапі характеризується зростанням ролі проєктної діяльності та необхідністю підготовки майбутніх учителів технологій до розробки і реалізації дидактичних проєктів. Майбутня професійна діяльність вчителя НУШ характеризується поєднанням теоретичних знань, професійно-практичних умінь, педагогічної творчості та готовності до інноваційної діяльності [1; 3]. Підготовка такого фахівця вимагає спрямованості на засвоєння методичних основ викладання технологій та формування здатності проєктувати освітній процес, добирати ефективні форми і методи навчання, організовувати діяльність учнів на засадах активної взаємодії, самостійності, дослідницького пошуку та створення практично значущого продукту.

Питання підготовки майбутніх учителів технологій до професійної діяльності розкривалися різноаспектно у працях І. Андрощук, І. Андрощука, І. Голіяд, Д. Кільдерова О. Кобернка, М. Корця, Є. Кулика, Л. Оршанського, О. Марущак, В. Стешенка, А. Терещука, С. Ткачука, А. Цини, Л. Чистякової та ін.

Метою статті є обґрунтування сутності, педагогічних умов і етапів практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів технологій до розробки і реалізації дидактичних проєктів.

Проблема практико-орієнтованої підготовки майбутнього вчителя технологій зумовлена потребою закладів загальної середньої освіти у педагогах, які вміють професійно організувати дидактичні проєкти. Реальна професійна діяльність

учителя технологій потребує здатності швидко адаптуватися до освітніх ситуацій, інтегрувати знання з педагогіки, психології, методики навчання, технічної творчості, дизайну, цифрових інструментів і менеджменту освітніх проєктів [2]. Саме тому практико-орієнтований підхід у професійній підготовці майбутніх учителів технологій слід розглядати як методологічну основу формування готовності до розробки й реалізації дидактичних проєктів.

Сутність практико-орієнтованої підготовки полягає в цілеспрямованому включенні студентів у моделювання й розв'язання професійних ситуацій, виконання практичних завдань, створення власних методичних продуктів, проведення фрагментів уроків, розробку дидактичних матеріалів, аналіз педагогічних кейсів та рефлексію результатів своєї діяльності.

Ключовим результатом такої підготовки є сформованість здатності майбутнього вчителя до дидактичного проєктування. Дидактичний проєкт у системі технологічної освіти доцільно розглядати як цілісно спроектовану модель організації освітньої діяльності учнів, спрямовану на досягнення конкретного освітнього результату (навчального, розвивального, виховного) через розв'язання практично або соціально значущої проблеми. Його структура охоплює визначення мети, завдань, очікуваних результатів, змісту, етапів реалізації, методів, форм організації діяльності, засобів навчання, критеріїв оцінювання та способів презентації кінцевого продукту. Для майбутнього вчителя технологій уміння створювати та реалізовувати дидактичні проєкти є однією з ключових складових професійної компетентності, адже саме проєктна діяльність дозволяє інтегрувати знання з різних освітніх галузей, формувати в учнів компетентності, розвивати критичне мислення, творчість, відповідальність і навички співпраці.

Готовність майбутнього вчителя технологій до розробки і реалізації дидактичних проєктів є інтегративною професійно-особистісною якістю, що виявляється у наявності мотивації до проєктно-педагогічної діяльності, системи фахових, психолого-педагогічних і методичних знань, комплексу проєктувальних, організаційних, комунікативних, рефлексивних умінь, а також досвіду практичного створення і впровадження дидактичних проєктів. У структурі такої готовності доцільним є виокремлення мотиваційного, когнітивного, діяльнісного і рефлексивного компонента. Саме їх цілісне формування забезпечує здатність майбутнього вчителя технологій ефективно здійснювати дидактичне проєктування в умовах сучасного освітнього процесу.

Ефективність практико-орієнтованої підготовки майбутніх учителів технологій значною мірою залежить від педагогічних умов її організації. Першою важливою умовою є професійне спрямування змісту освітніх компонентів; дисципліни психолого-педагогічного, методичного та предметного спрямування мають бути взаємопов'язаними і зорієнтованими на розв'язання конкретних професійних завдань, пов'язаних із дидактичним проєктуванням. Другою умовою є активне використання діяльнісних та інтерактивних методів навчання, серед яких особливе місце займають метод проєктів, кейс-метод, ділові й рольові ігри, педагогічне моделювання, мікровикладання, тренінгові форми роботи, проблемно-пошукові та дослідницькі завдання. Третьою умовою виступає системне залучення студентів до реальної або максимально наближеної до реальної педагогічної практики, під час якої вони можуть самостійно планувати, проводити та аналізувати фрагменти занять, апробувати власні дидактичні проєкти. Четвертою умовою є створення рефлексивного освітнього середовища, у якому студенти мають можливість оцінювати результати своєї діяльності, обговорювати труднощі, отримувати фаховий зворотний зв'язок і вдосконалювати власні професійні дії.

Особливого значення у практико-орієнтованій підготовці набуває поетапність формування готовності до розробки і реалізації дидактичних проєктів. На початковому етапі доцільно забезпечити формування стійкої професійної мотивації та базового уявлення про сутність дидактичного проєктування в технологічній освіті. На цьому етапі важливо ознайомити студентів із сучасними вимогами до вчителя технологій, нормативними засадами організації технологічного навчання, прикладами успішних дидактичних проєктів, специфікою інтеграції навчального змісту й практичної діяльності учнів. На наступному етапі відбувається формування системи знань і первинних умінь, пов'язаних із плануванням, структуризацією та методичним забезпеченням проєктної діяльності. Студенти вчать визначати тему проєкту, обґрунтовувати його актуальність, формулювати мету, очікувані результати, розробляти етапи реалізації, критерії оцінювання та способи презентації кінцевого продукту. Практично-діяльнісний етап передбачає самостійне створення дидактичних проєктів, їх апробацію під час навчальних занять, педагогічної практики або неформальної практики за фахом. Завершальний етап пов'язаний із розвитком рефлексивної культури майбутнього вчителя, здатності до самооцінки, самокорекції та творчого переосмислення отриманого досвіду.

Важливим засобом практико-орієнтованої підготовки є виконання студентами комплексних професійно спрямованих завдань. Їх зміст має відображати типові й нестандартні ситуації, з якими вчитель технологій стикається у професійній діяльності. Наприклад, студентам можна пропонувати розробити дидактичний проєкт для учнів певного класу з урахуванням вікових особливостей, матеріально-технічних можливостей закладу освіти, міжпредметних зв'язків і конкретного освітнього результату. Такі завдання доцільно ускладнювати додатковими умовами: необхідністю використання цифрових інструментів, організації групової роботи, адаптації проєкту для інклюзивного середовища, врахуванням принципів сталого розвитку або підприємницького мислення. Завдяки цьому студенти відпрацьовують окремі вміння, навчаються бачити дидактичний проєкт як цілісну педагогічну систему.

Таким чином, практико-орієнтована підготовка майбутніх учителів технологій до розробки і реалізації дидактичних проєктів має здійснюватися поетапно, на основі інтеграції теоретичної, методичної та практичної складових професійної освіти. Саме за таких умов майбутній учитель технологій набуває здатності створювати дидактичні проєкти як методичні продукти, успішно реалізовувати їх в освітньому процесі, забезпечуючи розвиток особистості учня, його творчого потенціалу, практичних умінь і ключових компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Елькін М. В. Метод проєктів у фаховій підготовці вчителів Нової української школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 68, т. 1. С. 249–252.

2. Коберник О. М. Проектна технологія: можливості застосування в освіті. Педагогіка вищої та середньої школи. 2012. Вип. 36. С. 11-18.

3. Москальова Л. Ю. Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх вчителів Нової української школи. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. Вип. 72(2). С. 50-54